

Η Σχολική Διαρροή στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα κατά τις σχολικές χρονιές 1999 – 2000, 2000 – 2001, 2001 – 2002 (Ιούνιος 2003)

1. Ταυτότητα της Έρευνας

Η έρευνα «Η Σχολική Διαρροή στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα» διεξήχθη κατά τις σχολικές χρονιές 1999-2000, 2000-2001, 2001-2002. Βασικός σκοπός της ήταν να υπολογιστεί και να παρουσιαστεί το μέγεθος του προβλήματος της σχολικής διαρροής στην κυπριακή εκπαίδευση και να μελετηθούν τα βασικά χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο χωρίς να έχουν ολοκληρώσει τη φοίτησή τους σε αυτό.

2. Μεθοδολογία - Αποτελέσματα

2.1. Δείγμα- Εργαλεία

Πηγή πληροφοριών για την έρευνα αυτή ήταν τα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου. Μέσα από συγκέντρωση πληροφοριών η έρευνα είχε ως στόχο να εντοπίσει τους μαθητές που εγκατέλειψαν το σχολείο, ξεχωριστά για την καθεμιά από τις σχολικές χρονιές 1999-2000, 2000-2001 και 2001-2002 και να υπολογίσει έτσι το μέγεθος του προβλήματος αυτού. Στη συνέχεια έγινε δυνατή η περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών (του προφίλ) των μαθητών/τριών αυτών αλλά και η διερεύνηση παραγόντων που πιθανόν να διαφοροποιούν τα ποσοστά σχολικής εγκατάλειψης όπως είναι το φύλο και η περιοχή διαμονής του μαθητή/τριας. Έγινε επίσης σύγκριση των ποσοστών σχολικής εγκατάλειψης κατά τις τρεις υπό διερεύνηση σχολικές χρονιές και εντοπισμός των αυξομειώσεων που πιθανόν να υπάρχουν.

2.2. Αποτελέσματα

Τα ποσοστά σχολικής διαρροής δεν υπερβήκαν το 1% σε καμιά από τις τρεις σχολικές χρονιές που διερευνήθηκαν. Συγκεκριμένα τη σχολική χρονιά 1999-2000 το ποσοστό σχολικής διαρροής ήταν 0,74%, τη σχολική χρονιά 2000-2001 αυξήθηκε ελαφρώς και ανήλθε στο 0,82% ενώ τη σχολική χρονιά 2001-2002 κατέβηκε πάλι στο 0,74%. Το πρόβλημα της σχολικής διαρροής παραμένει στα ίδια επίπεδα και για τις τρεις σχολικές χρονιές χωρίς σοβαρές

αυξομειώσεις. Τα ποσοστά σχολικής διαρροής ήταν και στις τρεις περιπτώσεις χαμηλά, λόγω της σοβαρότητας του προβλήματος όμως, όσο χαμηλά κι αν είναι πρέπει να μας απασχολήσουν.

Το ποσοστό σχολικής διαρροής ήταν μεγαλύτερο στις Τεχνικές Σχολές από ότι στα Γυμνάσια και στα Λύκεια και στις τρεις σχολικές χρονιές που διερευνήθηκαν. Τα ποσοστά των Γυμνασίων και των Λυκείων βρίσκονταν περίπου στα ίδια επίπεδα, με το ποσοστό διαρροής των Γυμνασίων να υπερβαίνει ελαφρώς αυτό των Λυκείων. Το ποσοστό της σχολικής διαρροής από τις Τεχνικές Σχολές ήταν ψηλότερο κατά τη σχολική χρονιά 2000-2001 (2,62%) ενώ τα γυμνάσια και τα λύκεια είχαν τα ψηλότερά τους ποσοστά τις χρονιές 2001-2002 και 2000-2001 αντίστοιχα (0,74% και 0,66% αντίστοιχα).

Τα μεγαλύτερα ποσοστά σχολικής διαρροής παρατηρήθηκαν στις επαρχίες Αμμοχώστου και Λάρνακας, μάλιστα είναι σχεδόν διπλάσια από αυτά των τριών άλλων επαρχιών. Τα ποσοστά σχολικής διαρροής για τις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου ήταν χαμηλότερα και για τις τρεις σχολικές χρονιές που διερευνήθηκαν.

Οι περισσότεροι μαθητές που εγκατέλειψαν το σχολείο, το εγκατέλειψαν στην ηλικία των 15-16 χρόνων. Ένα μεγάλο ποσοστό, συγκεκριμένα 21,6% των μαθητών/τριών εγκατέλειψε το σχολείο στην ηλικία των 16-17 χρόνων, ενώ ένα ποσοστό 20,5% εγκατέλειψε το σχολείο στην ηλικία των 14-15 χρόνων. Οι μαθητές/τριες που εγκαταλείπουν το γυμνάσιο πολύ νωρίς είναι αυτοί που εγκατέλειψαν το σχολείο στην ηλικία 12-13 χρόνων, οι οποίοι ανέρχονται σε ένα χαμηλό ποσοστό 2,80%. Αρκετά χαμηλό, συγκεκριμένα 1,10% είναι και το ποσοστό των μαθητών/τριών που εγκατέλειψαν το σχολείο σε σχετικά μεγάλη ηλικία, συγκεκριμένα 19-20 χρονών, οι οποίοι αφού θα είχαν επαναλάβει κάποιες τάξεις όπως μπορούμε να συμπεράνουμε από την ηλικία τους, δυστυχώς δεν κατάφεραν τελικά να αποφοιτήσουν. Συμπερασματικά όμως, οι περισσότεροι μαθητές/τριες που εγκαταλείπουν το σχολείο, το εγκαταλείπουν στην ηλικία των 14-17 χρόνων.

Οι μισοί μαθητές, συγκεκριμένα 49%, εγκαταλείπουν το σχολείο τους περίπου ένα χρόνο από την εγγραφή τους σε αυτό. Ένα σημαντικό ποσοστό 19,5% των μαθητών/τριών εγκαταλείπει το σχολείο του μετά από 1-2 χρόνια φοίτησης, ενώ ένα άλλο επίσης σημαντικό ποσοστό 17,7% εγκαταλείπει το σχολείο του μετά από 2-3 χρόνια φοίτησης. Τέλος το ποσοστό των μαθητών

που εγκαταλείπουν το σχολείο τους μετά από παραμονή 4 χρόνων και πάνω, μετά από επανάληψη κάποιων τάξεων στις οποίες πιθανόν να έμεινα στάσιμοι, είναι μόνο 5%.

Οι περισσότεροι από τους μαθητές/τριες που εγκατέλειψαν το σχολείο, έχουν φοιτήσει μόνο σε μερικές τάξεις του γυμνασίου. Συγκεκριμένα, 6,1% έχει συμπληρώσει μόνο την Στ' Δημοτικού (δεν κατάφερε να ολοκληρώσει την Α' Γυμνασίου), 24,9% έχει συμπληρώσει μόνο την Α' Γυμνασίου, 20,3% έχει συμπληρώσει τη Β' Γυμνασίου ενώ 19,9% έχει συμπληρώσει τη Γ' Γυμνασίου. Όσον αφορά τώρα στο λύκειο, το 13,6% των μαθητών/τριών έχει συμπληρώσει την Α' Λυκείου ενώ 5,7% έχει συμπληρώσει και τη Β' Λυκείου. Τέλος όσο αφορά στην Τεχνική Σχολή, το 9,5% των μαθητών που εγκατέλειψαν το σχολείο έχουν συμπληρώσει την Α' τάξη της Τεχνικής Σχολής ενώ 3% έχει συμπληρώσει και τη Β' τάξη της Τεχνικής Σχολής.

Ο μέσος όρος του ποσοστού σχολικής διαρροής των αγοριών για τις τρεις σχολικές χρονιές που διερευνήθηκαν είναι 71,03% ενώ των κοριτσιών είναι 28,97%.

Κατά τις πρώτες δύο σχολικές χρονιές που εξετάστηκαν, οι περισσότεροι από τους μαθητές/τριες που εγκατέλειψαν το σχολείο διέμεναν σε αγροτικές περιοχές. Η διαφορά στα ποσοστά τους ήταν 4,6% για τη σχολική χρονιά 1999-2000 και 9,8% για τη σχολική χρονιά 2000-2001 υπέρ των αγροτικών περιοχών. Κατά τη σχολική χρονιά 2001-2002 όμως, ψηλότερα ήταν τα ποσοστά σχολικής εγκατάλειψης των μαθητών/τριών που διέμεναν σε αστικές περιοχές. Συγκεκριμένα, η διαφορά στα ποσοστά τους για τη σχολική χρονιά 2001-2002 ήταν 6,6% υπέρ των αστικών περιοχών. Τέλος, μπορούμε να αναφέρουμε ότι ο μέσος όρος σχολικής διαρροής για τις τρεις σχολικές χρονιές που μελετήθηκαν, για τις αστικές περιοχές είναι 48,7% ενώ για τις αγροτικές ανέρχεται στο 51,3%.

Η πλειοψηφία των γονιών των παιδιών που εγκατέλειψαν το σχολείο πριν να ολοκληρώσουν τη φοίτησή τους σε αυτό, είναι απόφοιτοι δημοτικού ή γυμνασίου. Συγκεκριμένα, απόφοιτοι δημοτικού είναι το 46,2% των πατέρων και το 47% των μητέρων, ενώ απόφοιτοι γυμνασίου είναι το 42,6% των πατέρων και 43,5% των μητέρων. Το 8,1% των πατέρων και το 6,8% των μητέρων είναι απόφοιτοι Λυκείου/Τεχνικής Σχολής, ενώ το 1,1% των πατέρων και το 6,8% των μητέρων είναι απόφοιτοι Ανώτερης σχολής ή Κολλεγίου. Τέλος μόνο το 2% των πατέρων και το 1,1% των μητέρων είναι απόφοιτοι Πανεπιστημίου.

3. Συμπεράσματα – Συζήτηση

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα ποσοστά σχολικής διαρροής στη Μέση Εκπαίδευση δεν είναι ψηλά αφού δεν υπερβαίνουν το 1% σε καμιά από τις τρεις σχολικές χρονιές που διερευνήθηκαν. Παρόλο που το πρόβλημα δεν είναι μεγάλο, λόγω της σοβαρότητάς του πρέπει να μας απασχολήσει.

Τα ψηλότερα ποσοστά σχολικής διαρροής εντοπίστηκαν στις Τεχνικές Σχολές παρά στα Λύκεια και στα Γυμνάσια. Όσον αφορά στα ποσοστά σχολικής εγκατάλειψης που παρουσιάστηκαν κατά επαρχία, τα ψηλότερα ποσοστά παρατηρήθηκαν στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου. Οι περισσότεροι μαθητές/τριες που εγκαταλείπουν το σχολείο, το εγκαταλείπουν ένα χρόνο μετά την εγγραφή τους σε αυτό, ενώ οι περισσότεροι μαθητές που εγκατέλειψαν το σχολείο είχαν ηλικία 14-17 χρονών. Όσον αφορά κάποια βασικά χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών που εγκαταλείπουν το σχολείο, φάνηκε ότι προέρχονται κυρίως από οικογένειες με γονείς χαμηλού μορφωτικού επιπέδου που εξασκούν επαγγέλματα που ανήκουν στις κατώτερες κατηγορίες επαγγελμάτων, όπως ανειδίκευτοι ή ειδικευμένοι εργάτες, τεχνικοί ή οικοκυρές (στην περίπτωση των μητέρων). Τα αγόρια που εγκαταλείπουν το σχολείο είναι περισσότερα από τα κορίτσια ενώ η περιοχή διαμονής δε φάνηκε να επηρεάζει το φαινόμενο αυτό.

4. Ερευνητική ομάδα

Ευθυμίου Ειρήνη

Τσουρής Χρίστος